

SAMBORZEC

NA LINII CZASU

Nr 85 sierpień 2020

Gazeta Wspólnoty Samorządowej

W planie inwestycyjnym gminy Samborzec inwestycje w bazę szkolną zawsze były priorytetem. Dzięki temu pod koniec 2018 roku i w 2019 roku wyremontowano siedem budynków szkolnych.

Gotowi na nowy rok szkolny

Dzięki staraniom władz gminy znacznie poprawiły się standardy bezpieczeństwa w szkołach, a nasi uczniowie zdobywają wiedzę w higienicznych i estetycznych warunkach.

W obecnym roku ten trend został utrzymany. Prace remontowo-modernizacyjne są dużo skromniejsze, ale za to bardzo istotne dla funkcjonowania szkół. W Zespole Placówek Oświatowych w Chobrzeżanach remont dotyczył bloku żywieniowego. W okresie wakacyjnym została rozbudowana jadalnia, w której teraz wieksza liczba uczniów swobodnie będzie korzystać z posiłków. Dzięki adaptacji pustostanów kuchnia zyskała dodatkowe magazyny, a uczniowie szatnię. Ponadto, dla bezpieczeństwa uczniów Gminnego Przedszkola zamontowano schody ewakuacyjne. W Zespole Publicznych Placówek Oświatowych w Samborcu wykonano malowanie elewacji hali sportowej i korytarzy budynku przedszkola „Wesołe Jabłuszko”. Wartość remontów w 2020 roku to 76 454 zł.

Wakacyjne plenery malarskie z GOK już za nami!

Wymiana doświadczeń artystycznych i twórczych, inspirowanie młodzieży oraz osób dorosłych do twórczości malarskiej, rozpowszechnianie sztuki oraz promowanie naszego regionu – to główne założenia wakacyjnych plenerów malarskich zorganizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Samborcu.

Pierwszy plener odbył się 30 lipca w Skotnikach. Uczestnicy spędzili twórczo czas, malując dwór alkierzowy należący do rodziny Skotnickich. Obecnie zachowana forma budynku pochodzi z końca XVIII wieku, usytuowana jest w malowniczym parku dworskim z fosą.

Kolejne spotkanie artystów odbyło się 6 sierpnia – tym razem na terenie kościoła pw. Trójcy Przenajświętszej w Samborcu. Czas spędzony na terenie kościoła był również doskonałą okazją do przypomnienia bogatej historii budowli, która została wzniesiona ok. połowy XIII w. przez dziedzica Pawła Samborzeckiego.

Dziękujemy pani Annie Przybysz za przeprowadzone warsztaty, a wszystkim uczestnikom wakacyjnych plenerów malarskich GOK dziękujemy za uczestnictwo w zajęciach oraz wspaniałą, twórczą atmosferę.

W Gminnym Ośrodku Kultury w Samborcu grupa Młodzież na START! kontynuuje działania realizowane w ramach projektu dofinansowanego ze środków Programu Równać Szanse.

23 lipca nasza grupa odbyła warsztat pod fachowym okiem instruktora. Nauczyliśmy się zasad prawidłowej techniki marszu z kijami, a także poznaliśmy zalety uprawiania nordic walking. Wspólnie z panią Małgorzatą Szelałą przemierzaliśmy trasę nordic walking Park Samborzec, pokonując dystans 10 km. Jak na pierwszy raz, to chyba całkiem dobrze? Warsztaty bardzo przypadły nam do gustu. Dzięki dużej dawce ruchu na świeżym powietrzu, wspólnym ćwiczeniom i zabawom spędziliśmy czas aktywnie i zdrowo. Nordic walking jest doskonałym pomysłem dla każdego, bez względu na wiek czy kondycję!

Dlaczego warto uprawiać tę formę sportu?

1. Podczas nordic walking angażujemy górne partie mięśniowe, które w trak-

Nasza aktywna młodzież

cie zwykłego spaceru są praktycznie nieużywane.

2. Ten rodzaj aktywności fizycznej poprawia ogólną kondycję i wydolność organizmu.
  3. To idealna dyscyplina sportowa dla osób, które chcą schudnąć, a ze względów zdrowotnych nie mogą na przykład biegać. Dla porównania podczas godzinowego zwykłego spaceru spalamy średnio 280 kcal, a podczas spokojnego marszu nordic walking około 400 kcal.
  4. Nordic walking, angażując mięśnie pleców (zwłaszcza mięśnie szyjno-barkowe), wzmacnia górny odcinek kręgosłupa. To korzystnie wpływa na poprawę postawy.
  5. Ten rodzaj aktywności niweluje też napięcie mięśniowe w okolicy szyi i barków.
  6. Nordic walking odciąża też – dzięki odciążeniu od ziemi przy użyciu kijków – stawy kolanowe. To bardzo istotne dla osób z nadwagą lub otyłością.
  7. Ten sport zwiększa wydolność układu krążenia, zwiększając przepływ krwi oraz poprawia jej natlenienie.
- Mamy nadzieję, że zachęciliśmy Was do kolejnego marszu nordic walking,

który zorganizujemy dla Was już we wrześniu!

***

3 sierpnia w Fundacji Świętokrzyski Ogród Inspiracji w Andruszkowicach uczestniczyliśmy w warsztatach kulinarnych. Po krótkiej pogawędce na temat zdrowej diety, rozpoczęliśmy pracę w podgrupach.

Każdy uczestnik miał pełne ręce roboty, czego efektem były: sałatka z surowego kalafiora, pasta z prażonych ziaren słonecznika, naleśniki z musem owocowym, zdrowe burgery z czerwonej soczewicy i kaszy jęczmieńnej, sałatka ze świeżych warzyw z ogródka, sałata z białej kapusty i tradycyjnie nasz ulubiony – świeżo wyciskany zielony sok!

Zwieńczeniem pracowniczym zmagani kulinarnych był wspólny obiad na tarasie. Wspólne gotowanie to nie tylko nowa porcja wiedzy, praca w grupie czy nowe umiejętności. To przede wszystkim wspaniała zabawa i wspólnie spędzony czas. Składamy wielkie podziękowania dla Ani i Jacka Przybyszów za wspaniałą atmosferę, inspirację, ogromną gościnność i za to, że zawsze tak chętnie chcemy wracać do Świętokrzyskiego Ogrodu Inspiracji w Andruszkowicach. Było pysznie i zdrowo!

15 tysięcy na nowości wydawnicze

Gminna Biblioteka Publiczna w Samborcu otrzymała dofinansowanie na zakup nowości wydawniczych na rok 2020 w kwocie 15 000 złotych.

Pieniądze pochodzą ze środków finansowych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelni” Priorytet 1 – Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek publicznych.

Jest to program, w którym nasza biblioteka bierze udział regularnie, a jego głównym celem jest poszerzenie oferty i przez to zwiększenie atrakcyjności biblioteki. Zgodnie z zaleceniami programu dotacja zostanie w całości przeznaczona na zakup nowych książek.

Już dziś serdecznie zapraszamy Państwa do tworzenia wspólnie z nami księgozbioru. Odwiedzając stronę internetową biblioteki www.gbp.samborzec.pl możecie złożyć propozycję zakupu nowości, korzystając z zamieszczonego tam formularza.

Trudne początki gminy

Terytorialnie gmina Samborzec ukształtowała się na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych XIX wieku. Wójtem gminy w 1836 roku był pan Gałuszewski.

Do czasu rozbiorów wsie na terenie gminy były podporządkowane właścicielom, a ustrój ich wynikał z dokumentów lokacyjnych lub ustanowionego prawa. Dziedzic był zwierzchnikiem swoich poddanych, a zarazem przedstawicielem państwa w najniższej instancji.

W 1809 roku w Księstwie Warszawskim wydano dekret, na mocy którego wprowadzono organizację gmin wiejskich i miejskich. Każda wieś stanowiła osobną gminę zarządzaną przez wójta. Dla usprawnienia zarządzania wójt mógł korzystać z pomocy sołtysów. Władze zalecały powoływanie na stanowiska wójtów dawnych właścicieli wsi. Czyli de facto w dalszym ciągu istniała podległość chłopów od władzy szlachty.

W 1919 roku siedziba Urzędu Gminy w Samborcu znajdowała się na terenie dawnego folwarku i ulokowana była w jednym murowanym budynku, tuż przy którym stała stodoła i drewniana obora kryta snopkiem. Na majątek gminy składały się także plac i ogród o powierzchni około jednej morgi, pochodzący z majoratu Samborzec. Ogród został oddany przez dzierżawcę i zarządzającego dawnym majoratem Kazimierza Krzesimowskiego na użytek gminy na lat 30 i korzystał z niego sekretarz gminy.

Aby Urząd Gminy mógł prawidłowo funkcjonować, należało jak najszybciej

leżek ze Złotej (lat 38), Kacper Kocubowski z Samborca (lat 40), Wojciech Stefaniak z Malic (lat 39, Malice należały do gminy Samborzec), Stanisław Marzec z Samborca (lat 45) oraz Błażej Jando z Zajeźorza (lat 28).

W pracach samorządu gminnego udział brali także zastępcy radnych: Wawrzyniec Olechowski ze Śmiechowic (lat 40), Antoni Brania ze Złotej (lat 42), Piotr Polit z Malic (lat 38), Wincenty Marzec z Życi (Polanowa, lat 38), Jan Zawadzki z Łojowic (lat 39) oraz Jan Rzetelny z Zawierzbia (lat 40).

Wybory na wójta i jego zastępcę były tajne. Podczas ceremonii przysięgi na placu przed budynkiem gminy zebrało się 302 mieszkańców. Początki pracy urzędu były bardzo trudne. Potrzeba było dużo wysiłku i pracy, aby zorganizować prawidłowe działanie nowo powstałej Rady Gminy. A czasy po rozbiorach i niewoli były nadzwyczaj ciężkie. Brakowało wszystkiego. Przede wszystkim odpowiedniego lokum i odpowiednich warunków w jakich przyszło pracować nowej władzy. Budżet na trzyletnią kadencję był skromny, a potrzeby wsi ogromne. Należało położyć duży nacisk na szkolnictwo, tworzyć nowe szkoły. Należało szukać pieniędzy na opłatę wynagrodzenia sekretarza gminy, kwot na podwoływanie nauczycieli do szkół, księdza dojeżdżającego na katechezę do szkół powszechnych, na opłaty kancelaryjne, utrzymanie bibliotek, prenumeratę pism, na remont budynku Urzędu Gminy, wybudowanie aresztu dla skazanych. A ich z każdym rokiem przybywało. Należało pomyśleć o wysokości podatków od chłopów z terenu gminy i ich egzekwowaniu. Trzeba było utworzyć fundusz kuracyjny dla najbardziej potrzebujących mieszkańców oraz zabezpieczyć pieniądze na utrzymanie Sądu Pokoju w Sandomierzu. Musiały znaleźć się pieniądze na wypłatę pensji dla nauczycieli.

Mieszkańcy z gminy zrzeszali się w organizacjach, kołach i partiach politycznych, w tym czasie działało ich około 40. Na terenie gminy Samborzec głównymi partiami, do których wstępowały mieszkańcy było PSN (Polskie Stronnictwo Narodowe) i PSL „Wyzwolenie”. Rada Gminy w tym czasie wydawała koncesje dla mieszkańców, którzy rozpoczynali i prowadzili jakąkolwiek działalność gospodarczą np. zakładali sklepy czy piekarnie. Chodziło o płacenie podatków, a tym samym przeznaczenie ich na założone w budżecie cele. Należało poszukiwać pieniędzy na remont kiepskich dróg i uszkodzonych na rzekach mostów, na remont budynku Urzędu Gminy i starej stodoły stojącej obok, którą w przyszłości zamierzano przeznaczyć na biura i składy magazynowe. Należało zabezpieczyć kwoty na opał i światło dla policji. Należało utworzyć fundusz na walkę z epidemią tyfusu i pensję dla stałej akuszerki oraz jej wykształcenie.

Potrzeb było bardzo, bardzo dużo. Dopiero co utworzyło się nowe państwo polskie. Początki były i zawsze są trudne. Z tymi i innymi trudnościami przyszło zmierzyć się pierwszej po odzyskaniu niepodległości Radzie Gminy w Samborcu.

Tekst: ANDRZEJ CEBULA

W ramach wakacyjnej oferty rekreacyjno-kulturalnej GOK w Samborcu proponuje wszystkim zainteresowanym, w każdym wieku, indywidualnie lub grupowo, udział w rozgrywkach mobilnych w domu i w terenie.

Zagraj i odkryj tajemnice naszej gminy

Wystarczy mieć smartfon z dostępem do internetu, pobrać bezpłatną aplikację Action Track i przeczytać kod z plakatu gry. Każdą grę można przerwać w dowolnym momencie i wrócić do niej później.

Pierwsza mobilna gra – „Poszukiwany plecak” – dostępna jest od 8 lipca. Rozgrywki premierowe zostały już rozstrzygnięte. Pierwsze miejsca i nagrody w postaci m.in. głośników mobilnych i smartbandów zdobyli: Andrzej Baumel, Kamila Cwiertnia i Klaudia Stroiwas. W grę można zagrać w dalszym ciągu, ale już bez możliwości ubiegania się o nagrody. Podczas rozgrywki zwiedzamy wirtualnie wybrane miejsca województwa świętokrzyskiego (i podkarpackiego), słuchamy nagrań pana Andrzeja Cebuli, przewodnika PTTK, oglądamy zdjęcia z ubiegłorocznych wycieczek Klubu Młodego Wędrowca GOK, rozwiązujemy rozmaite zadania. Jest to gra w wersji domowej, w którą można zagrać siedząc w fotelu, w dowolnej lokalizacji i o dowolnej porze.

RozeGRane
WAKACJE Z GOK

29.07-18.09.2020

RODZINNA GRA TERENOWA

Tajemnice gminy Samborzec

OPROWADZA PAN ANDRZEJ CEBULA!

ZDJĘCIA, NAGRANIA AUDIO I VIDEO, ZAGADKI, KREATYWNE ZADANIA MANUALNE I RUCHOWE!

OPROWADZA PAN ANDRZEJ CEBULA!

Potrzebujecie smartfona z Internetem. Zainstalujcie/zaktualizujcie darmową aplikację ActionTrack. Scytajcie kod QR i grajcie!

NAGRODY DLA NAJWYTRWAJSZYCH!

29 lipca została uruchomiona kolejna gra – tym razem terenowa – „Tajemnice gminy Samborzec”. Grając w nią, należy włączyć lokalizację GPS, obszar gry to cała gmina Samborzec. Po uruchomieniu pojawia się informacja wstępna, pytanie na rozgrzewkę, a następnie widzimy mapę z naniesionymi 28 punktami – jednym w każdej miejscowości gminy Samborzec. Wybieramy konkretny punkt i idziemy (lub jedziemy) w jego kierunku. Tam aktywuje nam się informacja i zadanie, po rozwiązaniu którego zostaniemy poprowadzeni do następnego punktu. W obrębie każdej wsi czeka na nas od 4 do 5 punktów. Zadania dotyczą wybranych miejsc, ich historii, położenia geograficznego itp. Nie są trudne, służą zwróceniu uwagi na pewne szczegóły. Gra ma na celu pomóc w samodzielnym odkrywaniu różnych zakątków gminy, urozmaicić wakacyjne wędrowki z kijkami czy wycieczki rowerowe. Serdecznie zapraszamy do udziału w rozgrywkach z nagrodami – trwają one do 18 września.

Gry edukacyjne są świetnym sposobem na połączenie przyjemnego z pożytecznym. Bawiąc się, zwiedzając, rozwiązując zadania, poznajemy i łatwiej zapamiętujemy różne fakty, podawane niejako „przy okazji”. W czasie obecnej sytuacji epidemicznej jest to jedna z ciekawszych propozycji, dająca możliwość kulturalno-edukacyjnego działania na odległość.

Wójt nie pobierał za swoją pracę żadnego wynagrodzenia, dlatego dbał tylko o swoje, własne interesy. Dopiero ukaz carski z 19 lutego 1864 roku przyniósł zasadnicze zmiany w najniższym szczeblu administracji terytorialnej. Zniósł on patrymonialną (rodową, dziedziczną, spadkową) zależność instytucji wójtów, powołując gminę większą zbiorową z samorządem. Ustawę tę zmodyfikowano dekretem naczelnika państwa z 27 listopada 1918 roku. Na mocy tych postanowień wójtowie i sołtysi byli funkcjonariuszami państwowymi i przedstawicielami władzy samorządowej. Wybierało ich Zgromadzenie Gminne. Nowym organem była Rada Gminy, wybierana na okres 3 lat.

Tak było także i w gminie Samborzec. Przed wybuchem I wojny światowej na terenie nowo utworzonej gminy było 685 domów, w tym 4 murowane. Zamieszkiwało ją 4417 osób, a gmina zajmowała 10968 mórg powierzchni, w tym 5191 mórg mienia dworskiego. Najbardziej zaludnioną miejscowością była Złota. W skład gminy wchodziło 47 miejscowości.

Najtrudniej organizować było nową władzę w pierwszych miesiącach po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Panująca bieda, szczególnie na wsi, brak odpowiedniej kadry do pracy w samorządzie, brak podstawowego chociażby wykształcenia, często członkowie rady nie umieli czytać i pisać. Nie było odpowiedniego i wystarczającego

przystąpić do pierwszych wyborów Rady Gminy. Nowo tworzona gmina po odzyskaniu niepodległości w listopadzie 1918 roku znalazła się w granicach województwa kieleckiego, powiatu sandomierskiego. Już w listopadzie w województwie kieleckim przystąpiono do wyborów rad gmin w całym województwie. W Samborcu, z niewiadomych przyczyn miało to miejsce dopiero dwa miesiące później.

I tak 3 stycznia 1919 roku na pierwszym posiedzeniu delegatów do rady, na wójta gminy wybrano Karola Krakowiaka z Łojowic. Miał on wówczas 37 lat. Na jego zastępcę wybrano 38-letniego Dominika Marca z Życi (Polanowa), a na sekretarza gminy wybrano 33-letniego Leonarda Strzałkowskiego z Samborca. Sekretarz gminy musiał umieć czytać i pisać. Wójt był zwierzchnikiem całej gminy i aparatu urzędniczego. Niezwłocznie po wyborach, jeszcze w tym samym dniu, po 123 letniej niewoli narodowej, nowo wybrani radni gminy Samborzec złożyli przysięgę przed białą-czerwoną flagą oraz orłem w koronie. Pierwszymi radnymi gminy Samborzec zostali: Bronisław Panuszewski z Ostrołki (lat 37), Mieczysław Pawlik (brak danych), Wincenty Zelik ze Skotnik (lat 43), Paweł Sokół ze Skotnik (lat 38), Andrzej Krakowiak z Gorzyczan (lat 49), Franciszek Guźla z Żukowa (lat 30), Szymon Wnuk ze Złotej (lat 32), Wincenty Misiuda z Życi (Polanowa, lat 32), Stefan Do-